

T. C. MAARİF VEKÂLETİ TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 40 KURUŞTUR.
ABONE TUTARI MALSANDIKLA-
RINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE
ALINACAK MAKBUZ MAARİF VE-
KÂLETİ YAYIM MÜDÜRLÜĞÜNE
GÖNDERİLMELİDİR.

CİLT: 18

5 ARALIK 1955

SAYI: 880

GENELGELER:

MESLEKİ VE 22/11/1955
TEKNİK ÖĞRETİM ÖZET:
UMUM Müsabaka yolu ile
MÜDÜRLÜĞÜ ders kitapları yazdı-
rılacağı h.
Şubesi: Öğretim İş.
Sayı: 481.1-27591

4111

VALİLİKLERE

«Meslekî ve Teknik Öğretimle İlgili Ya-

ERKEK SANAT ENSTİTÜLERİ:

- 1 — Uygulanmış Mekanik (5.) sınıf
- 2 — Genel Teknoloji (2, 3, 4, 5.) sınıf

YAPI ENSTİTÜLERİ:

- 1 — Teknoloji (1, 2, 3, 4, 5.) sınıf
- 2 — Teknoloji (1, 2, 3, 4, 5.) sınıf
- 3 — Malzeme (1, 2, 3.) sınıf

MESLEKİ VE TEKNİK ÖĞRETİMİLE İLGİLİ YAYINLAR KOMİSYONU TARAFINDAN MÜSABAKA YOLU İLE YAZDIRILACAK DERS KİTAPLARI HAKKINDA ESASLAR

1 — Meslekî ve Teknik Öğretim Okul-
larının aşağıda isimleri yazılı ders kitapları
müsabaka yolu ile yazdırılacak ve bunlardan
beğenileni Vekâletimizce bastırılacaktır.

2 — Müsabakaya iştirak etmek isteyen
müellifler ders kitabının özel şartnamesine
— versa — program tadillerine göre en az 15
sayfalık bir örneği (iki nüsha olarak) Ko-
misyonumuza göndereceklerdir.

3 — Örneklerin 28 Şubat 1956 tarihinde
Komisyonumuzda bulunacak şekilde posta-
lanması lazımdır. Bu tarihten sonra gelecek
örnekler müsabakaya sokulmayacaktır.

4 — Jüri tarafından en çok beğenilen
örnek bahsin sahibi, durumun kendisine
tebliğinden sonra, en geç on ay zarfında
eserini tamamını Komisyonumuza göndere-
cektir.

5 — Örneği kabul edilen eserin diğer
bahislerinin de örneği gibi yazılması ve bu-
nun Komisyonca kabul edilmesi şarttır.

6 — Eserin sahibine ödenecek meblağ,
mer'i yönetmelik hükümlerine göre tesbit
edilecektir.

ERKEK SANAT ENSTİTÜLERİ:

- 1 — Uygulanmış Mekanik (V.) sınıf
- 2 — Genel Teknoloji (II, III, IV, V.) sınıf

YAPI ENSTİTÜLERİ:

- A — Teknoloji:
I. sınıf Duvarcı-Dülgerler için
II. sınıf Duvarcı-Dülgerler için

yınlar Komisyonu» tarafından özel şartna-
meleri ve program tadilleri ikmal edilen aşağı-
da isimleri yazılı ders kitapları müsabaka
yolu ile hazırlanacaktır.

Ders kitaplarını yazdırma şekli ve müd-
deti hakkındaki esaslar ile özel şartnameler
aşağıya çıkarılmıştır.

Durumun ilgili okullara tebliğini rica
eder, saygılarımı sunarım.

Maarif Vekili y.
O. F. Verimer

Duvarcı, dülger, taşçı ve sıvacılar için
Sihhi tesisatçı ve kaloriferciler için
Duvarcı ve dülgerler için

III. sınıf Duvarcı-Dülgerler için

IV. sınıf Duvarcı-Dülger-Taşçı ve Sı-
vacılar için

V. sınıf Duvarcı-Dülger Taşçı ve Sı-
vacılar için

B — Teknoloji:

I. sınıf Sihhi Tesisatçılar için

II. sınıf Sihhi Tesisatçılar için

III. sınıf Sihhi Tesisatçılar için

IV. sınıf Kaloriferciler için

V. sınıf Kaloriferciler için

C — Malzeme:

I. sınıf Duvarcı-Dülgerler için

II. sınıf Duvarcı-Dülgerler için

III. sınıf Duvarcı-Dülgerler için

ERKEK SANAT ENSTİTÜLERİ UYGULANMIŞ MEKANİK DERS KİTABI ÖZEL ŞARTNAMESİ

1 — Kitapların yazılışında 570 sayılı
Tebliğler Dergisinde yayımlanan (okul ki-
taplarında aranacak genel vasıflar) esas tu-
tulacaktır.

2 — Devitgen makinelerin (motorlar)
umumi bir tasnifi yapıldıktan sonra progra-
mın ele aldığı termik ve hidrolik makinalara
geçilecektir.

3 — Su buharının termodinamiği hak-
kındaki bilgiler, derli toplu verilecek, suyun
kritik hali ve Mollier diyagramının kullanıl-
ması üzerinde de durulacaktır.

4 — Kitapta bilhassa şematik resimlere
yer verilecek ve herhangi bir makina veya
aygıtın tarifinde metinden ziyade şekillere
dayanılacaktır.

5 — Muhtelif bahislerle ilgili problemler,
iyice tahlil edilerek çözülecek ve her bahsin
sonunda öğrenci tarafından cevaplandırıl-
mak üzere sorular ve problemler bulunaca-
ktır.

6 — Kitap, en yeni teoriye ve esaslara
göre hazırlanmış diyagram ve abaklarla ta-
mamlanacak ve bunların alındığı yerler bil-
dirilecektir.

7 — Yakıt mevzuu incelenirken, yurdu-
muzun kömür ve petrol bakımından göster-
diği hususiyetlere mutlaka temas edilecektir.

8 — Buharla çalışan pistonlu makinalar-
dan lokomotif ve gemiye ta'biik edilenler
gösterilecek ve buhar türbinleri de işleyiş
ve hususiyetleri bakımından ayırt edilerek
bir tasnife tâbi tutulacaktır.

9 — İçten yanmalı motorlar, izah edilir-
ken yurdumuzdaki tatbiki önemine göre çok
rastlanan tipler üzerinde (otomobil, kamyon,
traktör gibi) durulacaktır.

10 — İçten yanmalı motorlarda randıma-
nı ve gücü artırmak için tatbik edilen çare-
lerden aşırı besleme usulü üzerinde de du-
rulacaktır.

11 — Gazların termodinamiği hakkında
ki bilgiler, ispatsız formüllere dayanarak ve-
rilmeli ve bunlarla ilgili problemler çözülmelidir.

12 — Gaz türbinleri ve tepkili motorlar
hakkında ansiklopedik bilgiler kitapta bu-
lunacaktır.

13 — Memleketimizdeki hidroelektrik
santrallerin önemlileri tanıtılarak Francis ve
Pelton türbinlerinin karakteristikleri ve iş-
leyişleri izah edilecek, eski tip türbinler bir
yana bırakılacaktır.

14 — Her şubenin okuyacağı kısımlar,
muhtelif bahislerin başlarında belirtilecektir.

15 — Kitaplar 68x100 ve 1/16 boyutunda
kâğıtlara basılacak, buhar kazanları kısmı
6-7 (100-120 S.) forma, içten yanmalı motor-
lar 7-8 forma (110-130 sayfa), Hidrolik ma-
kinalar 5-6 forma (80-100 sayfa), olacaktır.

16 — Makina parçalarının adları ile ilgi-
li terimler, diğer alakalı derslerinkine uy-
gun olacaktır.

17 — Kitabın sonunda istenilen konular-
daki bilgilerin hangi sayfalarda bulundu-
ğunu gösteren alfabetik bir indeks buluna-
cak, baş tarafına bir fihrist konulacaktır.

18 — Bu dersi haftada iki saat okuyan
şubelerin isimleri okunacak bahislerin baş-
larına yazılacaktır.

ERKEK SANAT ENSTİTÜLERİ GENEL TEKNOLOJİ DERS KİTABI ÖZEL ŞARTNAMESİ

1 — Kitapların yazılışında 570 sayılı
Tebliğler Dergisinde yayımlanan (okul ki-
taplarında aranacak genel vasıflar) esas tu-
tulacaktır.

2 — Muhtelif makina parçaları ve or-
ganları, basit resim ve şemalarla gösterile-
cek, bunların endüstri ve ticaretteki tanıtma
şekilleri ve ne suretle temin edildikleri be-
lirtilecektir.

3 — Makina parça ve organlarının mal-
zemesine, yapılışına ve kullanılmasına ait
bilgiler, özlu bir şekilde verilecek ve hakiki
örnekler tanıtılacaktır.

4 — Sınıf seviyeleri ve diğer derslerin kazandırdığı bilgiler, nazarı dikkate alınacak, dirençler ilgili kısımların ölçülerini tâyin edebilmek üzere hesaplama usulleri misallerle gösterilecektir.

5 — Standardizasyon ve normalizasyon esaslarına temas ederek, çok kullanılan normalize edilmiş parçalara ait bazı cetveller kitaba konacak ve bunların alındığı yerler bildirilecektir.

6 — Öğrencilerin bilgi seviyesini aşan usandırı ve yıldırı hesaplardan kaçınılacak, abaklardan faydalanma cihetine gidilerek bunların kullanılması tabiki misallerle gösterilecektir.

7 — Öğrencilerde muhakeme ve buluş kabiliyetini artırmak üzere her bahsin yahut muhtelif bahislerin muhtevasına göre problemler verilecek, bunların çözümleri metodlu bir tarzda gösterilecektir.

8 — Her bahsin sonuna sorular konacak ve lüzumlu görüldüğü takdirde problemler ilâve edilecektir.

9 — Teknik resim dersini destekleyen hususlara ayrı bir ehemmiyet verilecektir.

10 — Makina parçaları ve organlarının resimleri temiz ve doğru çizilecek, öğrencilerin resimleri okuyabilmelerini temin edebilecek bilgiler metinlere eklenecektir.

11 — İfade açıklığını ve basitliğini temin için parça ve organ isimlerinin ciddi sayılabilecek yayımlardan istifade ederek tesbitine ehemmiyet verilecektir.

12 — Kitabın sonunda istenen mevzuların hangi sayfalarda bulunduğunu gösteren alfabetik bir indeks bulunacak, ayrıca baş tarafa bir fihrist ilâve edilecektir.

13 — Her şubenin okuyacağı kısımlar muhtelif bahislerin başlarında belirtilecektir.

14 — Sanat Enstitüleri genel teknoloji kitapları 68×100 ve 1/16 boyutunda kâğıtlara basılacak ve hacimleri II. III. sınıflarda 8 formadan aşağı, 10 formadan yukarı (130-160 sayfa), IV. ve V. sınıflarda ise 9 formadan aşağı, 11 formadan (150-175 sayfa) yukarı olmayacaktır.

ERKEK SANAT ENSTİTÜSÜ VE ORTA SANAT OKULLARI İÇİN AĞAÇ İŞLERİ BÖLÜMÜ MESLEK VE GENEL TEKNOLOJİ KİTAPLARININ YAZILIŞINDA GÖZÖNÜNDE TUTULACAK ÖZEL ŞARTLAR

1 — Kitapların yazılışında 570 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan (okul kitaplarında aranacak genel vasıflar) esas olacaktır.

2 — Her konuda tanıtılacak olan alet ve apareyler, makinalar yerine göre fotoğraf ve şema ile gösterilecektir.

3 — Yapılması istenilen deney ve incelemeler bir veya iki derste yaptırılacak kolaylıkta olacaktır.

4 — Her türlü el takımı ve makinaların izahında verilecek misaller dersin serisine uygun ve atelyede yapılan örneklerden olacaktır.

5 — Verilecek teknoloji malûmatı, başlangıçta lüzumlu ve kolay olanları, bilâhare komplike olanları açıklayacak şekilde işlenecek, lüzumsuz tekrarlamalar olmayacaktır.

6 — Kitapta aranan malûmat, metinden ziyade, resim, formül ve çizelgelerden kolayca çıkarılacaktır.

7 — Kitaplara, işlenecek malzeme ve aletin cinsine göre seçilmesi uygun olan kesme hızları cetvelleri konacaktır.

8 — Yeri ve sırası geldikçe bakım iş ka-

zaları ve korunma çarelerinden bahsedilecek, öğrencinin dikkati resimle bu mevzua çekilecektir.

9 — Kitapta uzun ve yorucu açıklamalar bulunmayacak, öz ve esas anlatılacaktır.

10 — Kitaba konacak resimler teknik resim kaidelerine göre perspektif olarak çizilecektir. (Resimler okunaklı ve baskısı için büyük olarak hazırlanacaktır).

11 — Verilecek misaller en ince teferruatına kadar işlenecek ve bazı mevzular da çocukların bulmalarına bırakılacaktır.

12 — Malzeme, âletlerde tasarruf yolları gösterilecek ucuz ve iyi kaliteli işleme metotları üzerinde durulacaktır.

13 — Dersin ihtiva ettiği mevzular tetkik, tecrübe veya öğrenme vaziyeti nazarı tibarâ alınarak tertip edilecektir.

14 — Enstitü ve sanat okulları meslek ve genel teknoloji kitapları 120 ilâ 150 sayfa olacaktır. Kitaplar 68×100 ve 1/16 boyutunda kâğıtlara basılacaktır.

15 — Kitabın sonunda istenilen konular, daki bilgilerin hangi sayfada bulunduğunu gösteren bir alfabetik indeks bulunacak, ayrıca baş tarafa bir fihrist te ilâve edilecektir.

16 — Her bahsin sonuna sorular konacak ve lüzumlu görüldüğü takdirde problemler ilâve edilecektir.

YAPI ENSTİTÜLERİ İÇİN TEKNOLOJİ DERS KİTAPLARI ÖZEL ŞARTNAMESİ

1 — Kitapların yazılışında 570 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan (okul kitaplarında aranacak genel vasıflar) esas tutulacaktır.

2 — Her sınıf için ayrı bir ders kitabı hazırlanacaktır.

3 — Mevzular mümkün olduğu kadar fazla ve teknik kaidelere uygun resim ve şemalarla izah edilecektir.

4 — Resim ve şemalarda iyi ile fenayı mukayese imkânını sağlamak maksadı ile doğru ve yanlış şekillerin, yanyana belirtilmesine çalışılacaktır.

5 — Gerek metin ve gerekse resim ve şemalar Nafia Vekâletinin yayımladığı şartnamelere uygun şekilde hazırlanacaktır. (Türk normları esas tutulacaktır).

6 — Programda mevcut, fakat bugün pek kullanılmayan inşaat sistemleri hakkında gayet kısa bilgi verilip, bugün kullanılmakta olan sistemlere gereken önem verilecektir.

7 — Kitaplarda uzun ve teferruatlı açıklamalardan kaçınılacak, mevzular kesin ve özlü anlatılacaktır.

8 — Her konunun sonunda öğrencilerin elde ettikleri malûmat yardımıyla fikri kuvvetlerini harekete getirecek, mevzuu tahlil ve hâdiselerin mantıki münasebetlerine nüfuza yarıyacak sorular bulunacaktır.

9 — Kitaplar 68×100 ve 1/16 boyutunda kâğıtlara basılacak ve hacimleri 6 formadan aşağı ve 10 formadan yukarı olmayacaktır. (100-160 sayfa).

10 — Kitabın sonunda istenilen konular, daki bilgilerin hangi sahifelerde bulunduğunu gösteren bir alfabetik indeks bulunacak, ayrıca baş tarafa bir fihrist ilâve edilecektir.

YAPI ENSTİTÜLERİ SİHHİ TESİSAT VE KALORİFERCİLİK ŞUBELERİ İÇİN HAZIRLANACAK TEKNOLOJİ DERS KİTAPLARINA AİT ÖZEL ŞARTNAME

1 — Kitapların yazılışında Maarif Vekâletinin 570 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımladığı (okul kitaplarında aranacak genel vasıflar) esas tutulacaktır.

2 — Birinci sınıf sıhhi tesisatçılarla kaloriferciler için müşterek bir kitap hazırlanacaktır.

3 — Kitapların ifadeleri kesin, sade, resim ve şemaların muntazam ve bilhassa teknik kuralları, realitelere uygun bir tarzda olacaktır.

4 — Resim ve şemalardan önemli olanların altlarına küçük puntolarla resmi teşkil eden unsurların açıklamaları yazılacaktır.

5 — Konuların izahında metin kadar resim ve şemalara da yer verilecek ve bugün fonksiyonlarını kaybetmiş sistem ve teorilerden sakınılacak ve en yeni usul ve teorilere önem verilecektir.

6 — Her konunun sonunda öğrencilerin elde ettikleri malûmat yardımıyla fikri kuvvetlerini harekete getirecek, mevzuu tahlil ve hâdiselerin mantıki münasebetlerine nüfuza yarıyacak sorular bulunacaktır.

7 — Kitabın sonunda konuların hangi sahifede bulunduğunu gösteren alfabetik bir indeks bulunacak, ayrıca baş tarafa bir fihrist ilâve edilecektir.

8 — Birinci sınıf için basılacak kitap 5-6 forma hacminde (80-100 sayfa) ve 59×85 eb'adında,

İkinci ve üçüncü sınıf sıhhi tesisatçılarla dört ve beşinci sınıf kaloriferciler için ayrı yazılacak kitaplar da 7-8 forma hacminde (115-130 sayfa) ve 68×100 ölçüsünde olacaktır.

YAPI ENSTİTÜLERİ İÇİN MALZEME DERS KİTAPLARI ÖZEL ŞARTNAMESİ

1 — Kitapların yazılışında 570 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan (okul kitaplarında aranacak genel vasıflar) esas tutulacaktır.

2 — Her sınıf için müstakil bir kitap yazılacaktır.

3 — Mevzular umumi bir tasniften sonra teker teker ele alınarak işlenecektir.

4 — Mevzular temiz ve teknik resme uygun, bol şema ve resimlerle açıklanacaktır.

5 — Malzemelerin imalatından ziyade özellikleri, yapılarındaki durumları ve bulundukları yerler üzerinde durulacaktır.

6 — Mevzular malzemenin ehemmiyet derecesine göre lüzumu kadar üzerinde durularak kısa ve kesin anlatılacaktır.

7 — Tanıtılan malzemeler yerine göre birbirleriyle mukayese edilecektir.

8 — Malzemelerin tanıtılmasında Nafia Vekâletinin şartnameleri gözönünde bulundurularak, icabettikçe şartnamelerden faydalanılacaktır.

9 — Her mevzuun sonuna o mevzuu ait sorular konacaktır.

10 — Kitaplar 68×100 ve 1/16 boyutunda kâğıtlara basılacak ve hacimleri 4 formadan az ve 6 formadan yukarı olmayacaktır. (65-100 sayfa).

11 — Kitapların sonunda istenilen mevzulardaki bilgilerin hangi sayfalarda bulunduğunu gösteren bir alfabetik indeks bulunacak, ayrıca baş tarafa bir fihrist ilâve edilecektir.

MESLEKİ VE 24/11/1955 TEKNİK ÖĞRETİM ÖZET:

UMUM Müsabaka yolu ile
MÜDÜRLÜĞÜ umumi ders kitap-
Şubesi: Öğretim İş. ları yazdırılacağı h.
Sayı: 481.1-27592

4112

VALİLİKLERE

«Mesleki ve Teknik Öğretimle İlgili Ya-

yınlar Komisyonu tarafından özel şartnameleri ve program tadilleri ikmal edilen aşağıda isimleri yazılı umumî ders kitapları müsabaka yolu ile hazırlanacaktır.

Umumî ders kitaplarını yazdırma şekli ve müddeti hakkındaki esaslar ile özel şartnameler aşağıya çıkarılmıştır.

Durumun ilgili okullara tebliğini rica eder, saygılarımla sunarım.

Maarif Vekili y.
O. F. Verimer

- 1 — Türkçe
(1, 2, 3, 4, 5.) sınıflar için
- 2 — Yurttaşlık Bilgisi
(3-5.) sınıflar için
- 3 — Tarih
1, 2, 3.) sınıflar için
- 4 — Coğrafya
(1, 2, 5.) sınıflar için
- 5 — Aritmetik ve Cebir
(4, 5.) sınıflar için
- 6 — Geometri
(4, 5.) sınıflar için

MESLEKİ VE TEKNİK ÖĞRETİMLE İLGİLİ YAYINLAR KOMİSYONU TARAFINDAN MÜSABAKA YOLU İLE YAZDIRILACAK UMUMİ DERS KİTAPLARI HAKKINDA ESASLAR

1 — Meslekî ve Teknik Öğretim Okullarının aşağıda isimleri yazılı umumî ders kitapları müsabaka yolu ile yazdırılacak ve bunlardan beğenileni Vekâletimizce bastırılacaktır.

2 — Müsabakaya iştirak etmek isteyen müellifler ders kitabının özel şartnamesine — varsa — program tadillerine göre, en az 15 sayfalık bir örneği (iki nüsha olarak) Komisyonumuza göndereceklerdir.

3 — Örneklerin 28 Şubat 1956 tarihinde Komisyonumuzda bulunacak şekilde postalanması lazımdır. Bu tarihten sonra gelecek örnekler müsabakaya sokulmayacaktır.

4 — Jüri tarafından en çok beğenilen örnek bahsin sahibi, durumun kendisine tebliğinden sonra, en geç on ay zarfında eserin tamamını Komisyonumuza gönderecektir.

5 — Örneği kabul edilen eserin diğer bahislerinin de örneği gibi yazılması ve bunun Komisyonca kabul edilmesi şarttır.

6 — Eserin sahibine ödenecek meblâğ, mer'î yönetmelik hükümlerine göre tesbit edilecektir.

- 1 — Türkçe
(1, 2, 3, 4, 5.) sınıflar için
- 2 — Yurttaşlık Bilgisi
(3-5.) sınıflar için
- 3 — Tarih
(1, 2, 3.) sınıflar için
- 4 — Coğrafya
(1, 2, 5.) sınıflar için
- 5 — Aritmetik ve Cebir
(4, 5.) sınıflar için
- 6 — Geometri
(4, 5.) sınıflar için

KIZ, ERKEK ORTA SANAT, ORTA YAPI OKULLARI VE KIZ, ERKEK SANAT VE YAP ENSTİTÜLERİYLE KİMYA SANAT ENSTİTÜLERİNİN TÜRKÇE KİTAPLARI ÖZEL ŞARTNAMESİ

1 — Kitapların yazılışında 570 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan (okul kitaplarında aranacak genel vasıflar) esas olacaktır.

2 — Kitaplar, bu okulların sınıflarına göre seri ve ayrı olarak yazılacaktır.

3 — Okuma kitapları için 25 işlenmiş ve asgari 15 serbest metin bulunacaktır.

4 — Kitaplar, muhteva bakımından programın isteklerini karşılamalıdır.

a) Kitaplar, öğrencinin bulunduğu sınıf seviyesini aşmamak şartıyla, eski ve yeni, meslekî ve edebî her türlü eserden seçilebilir.

b) Konuların değişik ve çeşitli olması, öğrencinin okulu bitirirken bütün yazı çeşitlerinden birer örnek görmüş bulunması lazımdır.

c) Metinler, öğrencinin türlü bilgi bölümlerinde anlayışını artıracak, millî ve insani duygularını, edebî zevkini ve kültürünü besleyecek olgunlukta ve zenginlikte olmalı, her beş kitap da birbirini tamamlayacak şekilde sıraya konmalıdır.

d) Metinler dilce sağlam ve üslup bakımından okuma hevesi uyandıracak vasıfta olmalıdır.

e) Metinlerde dil ve anlam bakımından okul kitabına girmesi mahazurlu kısımlar, parçanın birliğini bozmamak ve noktalarla işaret edilmek suretiyle aradan çıkarılabilir.

f) Metinlerin dörtte üçü 220, dörtte biri ise 440 kelimeye kadar çıkabilir.

5 — Kitaba konulacak metinlerin tercüme ve manzum olanları ayrı ayrı beşte biri geçmeyecektir.

6 — Metin üzerinde yapılacak çalışma ve araştırmaları kolaylaştırmak için satır ve mısralar beşer beşer numaralanacaktır.

7 — Her metin üzerinde aşağıdaki esaslara göre açıklamalar bulunacaktır. Bu açıklamalar birinci kitapta beşinci kitaba doğru derece derece derinleşecektir.

Metne ek olarak:

a) Parçanın tanıtılması, hangi eserden alındığı, yazıldığı tarih yazılacaktır.

b) Yazar ancak, gerek yazı hayatımızda, gerekse yabancı memleket edebiyatlarında müsbet ve herkesce kabul edilmiş bir değer ihtiva ediyorsa ve kitapta adı ilk defa geçiyorsa hakkında kısa notlar halinde bilgi verilebilir.

c) Metindeki dilin, fikrin ve değer anlaşılmaya yardım edecek sorular ve açıklamalar bulunmalıdır.

8 — Okuma kitaplarında metinle ilgili yazma konuları, pratik dil ve kompozisyon konuları bulunacaktır.

9 — a) Kitapların başında, öğrencilerin aradıkları konuları kolayca bulabilecekleri teferruatlı bir fihrist bulunmalıdır.

b) Kitapların sonuna metinlerde geçen kelime ve deyimleri açıklayan bir sözlük konulacaktır.

10 — Yabancı kelimelerin Türkçe okunuşları parantez içinde yazılmalıdır.

11 — Kitaplar noktalama ve imlâ bakımından kusursuz olmalıdır. (İmlâ için Türkçe Sözlük esastır).

12 — Kitapların kâğıtları mümkün olduğu kadar iyi kaliteden olmalıdır.

13 — Kitapların bağlanışları mümkün mertebe sağlam ve iplik dikişli olmalıdır. ORTA TİCARET, KIZ-ERKEK ORTA SANAT OKULLARI İLE KIZ-ERKEK, KİMYA SANAT VE YAPI ENSTİTÜLERİ YURTTAŞLIK BİLGİSİ KİTABI ÖZEL ŞARTNAMESİ

GENEL PRENSİPLER:

A — 26/11/1949 atarih ve 570 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan (okul kitaplarında aranacak genel vasıflar) gözönünde tutulacaktır.

B — Öğrencilerde yurttaşlık sevgisi, demokrasi inancı, kanuna saygı gösteren iyi insan olarak yaşama ülküsünü geliştirmek,

C — Yurttaşlık vazifelerini, memleket

meselelerini ve dâvalarını kavratmak, yurt müdafaasının kutsallığını kökleştirmek,

D — Yurt ve millet işlerine karşı alâka, sevgi hislerini ve mesuliyet fikrini telkin etmek, millî ahlâkı geliştirmek,

E — Atatürk inkılaplarına ve onun yarattığı Cumhuriyet rejimine inancı kuvvetlendirmek, bu ruhu daima tazeliği ile beslemek ve yaşatmak, genel prensip olacaktır. Hülâsa Türk çocuğunu vatanına, milletine, Türk devrimlerine ve ülkülerine bağlı, fedakâr, faziletkâr, iyi bir va. andaş ve mükemmel bir insan olarak yetiştirmesi sağlamaktır.

1 — Yurttaşlık Bilgisi kitabı, kız sanat enstitüleri ikinci devresinde haftada 2 saatlik bir ders müfredatı esasına göre hazırlanacaktır. Bu kitabın aynı zamanda orta ticaret, erkek sanat, kimya sanat ve yapı enstitüleri birinci devre son sınıflarında haftada birer saat olarak okutulacağı da gözönünde tutulmalıdır.

2 — Kitaplara konacak resimlerin metin ile ilgisi olmalı, imkân nisbetinde memleket demokrasisinin gelişmesinde hizmetleri geçen büyük adamların resimlerine yer verilmelidir.

3 — Her bahsin sonunda mevzuun kavranıp kavranmadığını kontrol için uygun sorular konmalıdır.

4 — Metinlerin ifade ve üslup bakımından çocukların anlayacağı seviyede ve cazip bir şekilde tertiplenmesi lazımdır.

5 — Kitabın sonuna bir lûga'çe eklenmelidir.

6 — Kitap, 68x100 ve 1/16 boyutunda kâğıtlara basıldığı zaman (8-10) formayı (125-160) sayfayı, aşmayacaktır.

KIZ-ERKEK ORTA SANAT OKULLARI İLE KIZ-ERKEK SANAT, KİMYA SANAT VE YAPI ENSTİTÜLERİ TARİH KİTAPLARI ÖZEL ŞARTNAMESİ

(I. devre I, II, III üncü sınıflar için)

GENEL PRENSİPLER:

Kitapların yazılışında 570 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan (okul kitaplarında aranacak genel vasıflar) esas tutulacaktır.

1 — Tarih konularının işlenmesinde temel, Türk tarihi olacaktır. Başka ulusların tarihine ait kısımlar Türk tarihi ile ilgileri derecesinde aralarında bağlantı kurulacaktır.

2 — Türklerin tarih boyunca oynadıkları büyük rol belirtilecek, Türklerin nasıl ayrı ayrı adlar altında dünyanın her tarafında kültürlerini yaydıkları anlatılacaktır.

3 — Kitaplarda siyasi olaylardan ziyade, mümkün olabildiği kadar medeniyet meseleleri üzerinde durulacaktır.

4 — Tarih olaylarının izahı bakımından lüzumlu ve zaruri olmayan teferruat sayılabilecek tarihlere ve isimlere yer verilmeyecektir. Daha ziyade tesir ve neticeleri bakımından tarihin akışında, devrin açıklanmasında rolü olan isimler ve tarihler üzerinde durulacaktır. (Büyük insanların tarihin akışı üzerinde olan tesirleri ve şahsiyetleri önemle belirtilecektir.)

5 — Uygun görülecek bahislerin sonunda okuma parçası halinde müfredatın istediği bilgilerle ilgili memleket sevgisini, millî gururu besleyici mahiyette kısa kahramanlık menkıbelerine yer verilecektir.

6 — Kitaplara konacak resimlerin metin ile ilgisi olması lazımdır. İmkân nisbetinde memleket müzelerindeki Türk sanat eserleri tercih edilmelidir.

7 — Metinde geçen isimlerin haritalarda bulunmasına, buna mukabil metinde geçmiyen isimlere haritada yer verilmemesine itina edilecek ve metin haritaları numaralı ola-

rak (açılır kapanır) şekilde kitap sonuna konacaktır.

8 — Kitaplarda geçecek şahıs ve yer isimleri aynı imlâ ile ve aynı şekilde yazılacaktır.

9 — Her bahsin sonuna konunun kavranıp kavranmadığını kontrol için uygun sorular konacak ve özeti yapılacaktır.

10 — Kitaplar 68×100 ve 1/16 boyutunda kâğıtlara basıldığı zaman (8-10) formayı aşmayacak büyüklükte olacaktır.

11 — Kitaplarda metin, resim ve harita fihristleri, kronoloji cetveli bulunacak, kronoloji cetvelinde geçen tarihler metinde izah edilebilir olacaktır.

KIZ-ERKEK ORTA SANAT OKULLARI İLE KIZ-ERKEK SANAT, KİMYA SANAT VE YAPI ENSTİTÜLERİ I. II. SINIFLAR COĞRAFYA KİTABI İLE ERKEK SANAT ENSTİTÜLERİNİN V. SINIF EKONOMİK COĞRAFYA KİTABI ÖZEL ŞARTNAMESİ

GENEL PRENSİPLER:

Kitapların yazılışında 570 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan genel vasıflar gözönünde tutulacaktır.

1 — Kitapların yazılmasına yakın çevrenin incelenmesiyle başlanacaktır.

2 — Konular yazılırken lüzumsuz ve zaruri olmıyan teferruata yer verilmeyecektir.

3 — Kitaba konacak resim, harita ve grafikler öğrencinin ilgisini çekecek şekilde seçilecek, altlarına açıklama yazılacak ve en son istatistik yayımlarından faydalanılacaktır.

4 — Her konunun sonunda bir özet, bir vazife ve konunun kavranıp kavranmadığını kontrol için de sorular bulunacaktır.

5 — Kitaplar 68×100 ve 1/16 boyutunda kâğıtlara basılacak ve hacimleri 8 forma (128 sayfa)dan aşağı, 9 forma (144 sayfa)dan yukarı olmayacaktır.

6 — Kitapların başına bir indeks sonuna alfabetik indeksle beraber bir de sözlük eklenecektir.

7 — Konular yazılırken örnek ve misaller mümkün olduğu kadar Türkiye'ye ait olacaktır.

ERKEK SANAT ENSTİTÜLERİ MATEMATİK DERS KİTAPLARI ÖZEL ŞARTNAMESİ

1 — Kitapların yazılışında 570 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan «Okul kitaplarında aranacak genel vasıflar» esas olacaktır.

2 — Kitapların metin kısımları, öğrencilerin yeni ele alınan bahislere gelinceye kadar edindikleri bilgi ve tecrübelerle sıhhi inkişaf hadleri gözönünde bulundurulmak suretiyle işlenmeli ve yeni bilgiler açık bir şekilde daha önce verilmiş bulunan bilgilere istinat ettirilmelidir.

3 — Bahisler, ilmi sıhhat, sarahat gibi vasıflar gözönünde bulundurularak açık bir ifade ile işlenecek, lüzumsuz tafsillata yer verilmemekle beraber, bahsin müphem ve meşkül kalmamasına da dikkat edilecektir.

4 — Bahislerin zincirleme birer soru listesi haline gelmesine meydan verilmeyecek, buna karşılık öğrencileri faal tutacak tedbirlerin alınması hiçbir suretle ihmal olunmayacaktır. Müellif, bahsin hangi noktalarında kendisinin açıklamalarda bulunacağını, ne gibi hususlarda öğrenciyi kendikendine harekete terketmek gerektiğini yerli yerinde tâyin etmeli, konusunu ona göre işlemelidir.

5 — Her bahsin sonuna yeteri kadar alıştırtma ve problem konmalı ve bunlar mutlaka, bahsi işler ve öğrencinin bu bahiste açık bilgiye sahip olmasını, maharet kazanmasını sağlar vasıfta bulunmalıdır. Bu çeşit problemlerden sonra o bahse ait teknik alıştırtma ve problemler konmalıdır. Teknik problemler matematiğin en iyi tatbikat yerini gösterecek ve meslek derslerini destekleyecek şekilde seçilmelidir. Problemlerin ve alıştırt-

maların tertiplerinde ve sıralanışlarında, kolaydan güç ve basitten mürekkebe doğru öğretici bir inkişaf seyri takip edilmelidir. Gelişigüzel derlenmiş ve kontrol edilmemiş alıştırtmalara ve problemlere yer verilmemesi şarttır.

6 — a) IV. sınıf cebir kitabının sonuna, logaritma ve antilogaritma cetvelleri ve umumî sayılar tablosu,

b) IV. sınıf geometri kitabının sonuna, 6 dakikaya kadar tabii trigonometri cetvelleri ve dereceyi radyana çevirme cetveli,

c) V. sınıf cebir kitabının sonuna 1 den 10 000 e kadar sayıların 5 ondalıklı logaritma cetveli,

d) V. sınıf geometri kitabının sonuna 5 ondalıklı logaritma trigonometri cetveli, eklenecektir.

7 — Notasyonda, yeni şekiller tesbit edinceye kadar okul kitapları serbest basıma bırakılmadan önceki lise matematik ders kitaplarında kullanılmakta bulunan son şekillere; ölçü kısaltmalarında da 10/8/1933 tarihli ve 14826 sayılı Ölçüler Nizamnamesine uyulacaktır.

8 — Öğrencinin kavramakta güçlük çekeceği problemler ve alıştırtmalar için yol gösterici çok kısa notlar konması ve bunların hiç değilse bir kısmına ait cevapların verilmesi lâzımdır.

Matematik ders kitapları 68×100 ve 1/16 boyutunda kâğıtlara basılacak ve forma sayıları için aşağıdaki ölçüler dikkate alınacaktır.

9 — Kitapların başına 1 fihrist ve sonlarına da alfabetik bir indeks konulacaktır.

10 — Matematik ders kitaplarının hacimleri için aşağıdaki ölçülerin dikkate alınması gerektir.

Kitabın adı	Okutulacağı sınıf	En az forma sayısı	En çok forma sayısı
Aritmetik ve Cebir	IV	8 —	10 (130-160) sayfa
Aritmetik ve Cebir	V	5 —	7 (80-115) sayfa
Geometri	IV	9 —	11 (145-175) sayfa
Geometri	V	6 —	8 (100-130) sayfa

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMIMLARLA DİĞER YAZILAR TARAFLIMIZDAN OKUNMUŞTUR.

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55